

บทที่ 4

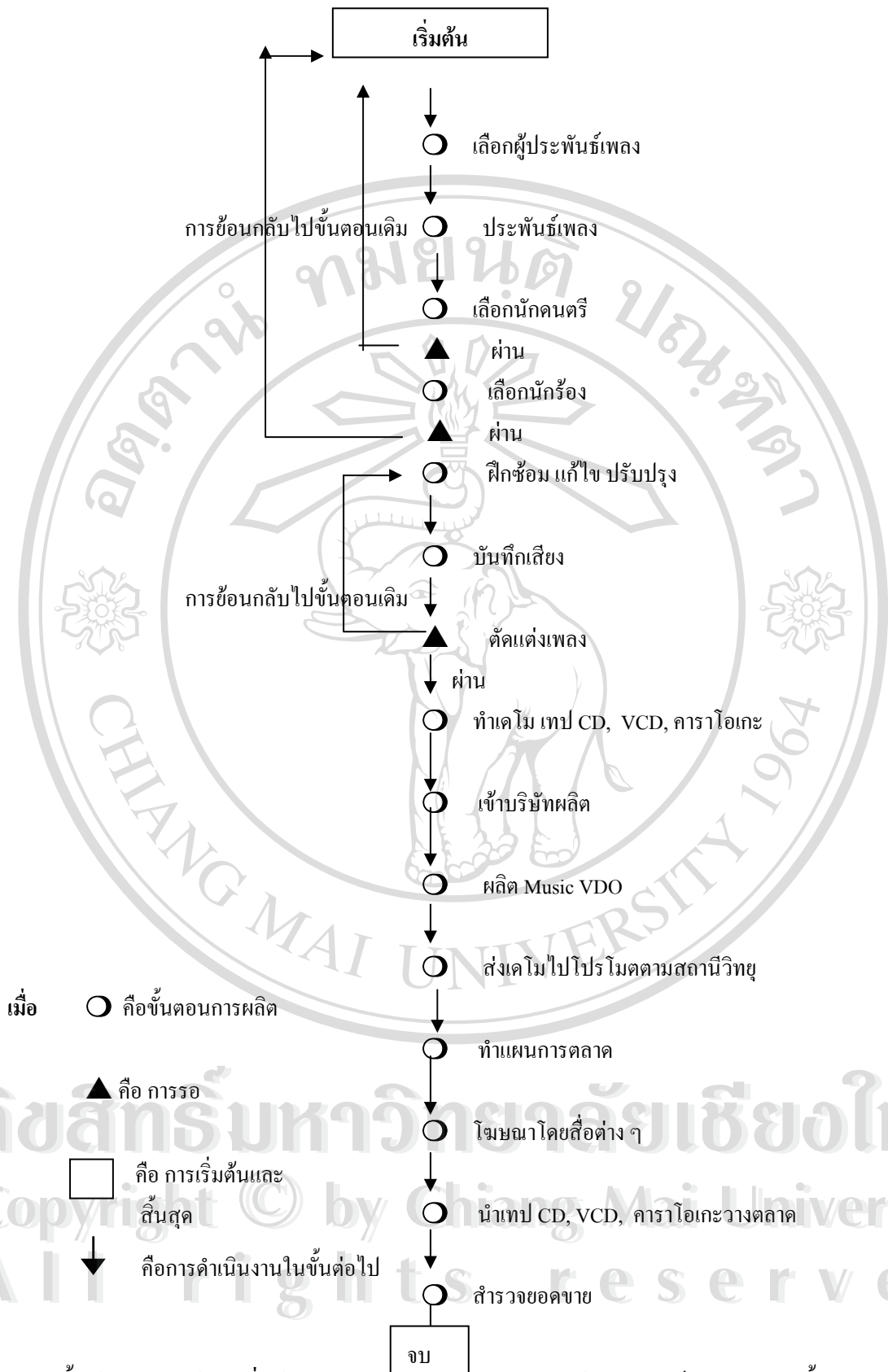
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทยยุคปัจจุบัน ส่งผลให้ศิลปวัฒนธรรมบางอย่างได้เลือนสูญหายไป แต่ดนตรีพื้นบ้านจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่อนุรักษ์และสืบทอดต่อกันมา การแสดงพื้นบ้านเกิดจากการสะสมทุนทางปัญญาของปัญญาชนท้องถิ่น มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ดนตรีพื้นบ้านเกิดขึ้นและพัฒนาภายในสังคมเกษตรกรรม ที่มีลักษณะเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตนเองได้ สภาพสังคมไม่มีแบบสังคมที่อยู่โดดเดี่ยวหรือแยกจากสังคมอื่น จังหวัดลำปางมีเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งของล้านนาไทยเป็นเครื่องดนตรีตระกูลพิณที่ไพเราะ เสียงเบา และเล่นยากอย่างหนึ่งในบรรดาเครื่องดนตรีทั้งหมด สามารถเปรียบเทียบให้เข้าใจได้ง่ายว่า “หัดเป็ยะ 3 ปี หัดปี 3 เดือน” การคิดก็ด้วยเทคนิคพิเศษที่เรียกว่า “ป็อก” เพื่อให้เกิดเสียงคมใสดังก้องกังวานนานกว่าเสียงธรรมดา ไม่เพียงมีวิธีคิดพิเศษ เป็ยะยังมีโครงสร้างของระบบเสียงที่พิเศษ คือเสียงที่เกิดจากการ “ป็อก” จะส่งผ่านไปยังหัวเป็ยะแล้วไหลผ่านตามสายยังก้องเสียง ซึ่งทำจากกะลามะพร้าวผ่าครึ่งที่แนบอยู่กับแผ่นอกและสะท้อนออกมาทางช่องว่างระหว่างกะลากับหน้าอก ผู้เล่นต้องปรับขนาดช่องทำนี้ด้วยมือซ้ายเพียงมือเดียว เพื่อนำเสียงที่นุ่มนวลและทุ้มแหลม หนัก-เบาหรือโทนเสียงต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เสียงในลักษณะนี้จะไม่พบในเครื่องดนตรีอื่นเลย (สุศรา สุจฉายา.2540)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในเรื่องของศักยภาพการผลิตเพลงพื้นบ้านล้านนากรณีศึกษา พิณเป็ยะ จังหวัดลำปางและใน การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพการผลิตเพลงพื้นบ้านล้านนากรณีศึกษา “พิณเป็ยะ” จังหวัดลำปาง” ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแผนภูมิดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

แผนภูมิที่ 1 แสดงขั้นตอนการผลิตเพลงพื้นบ้านล้านนากรณีศึกษาพิณเป็ยะ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ตอนดังนี้
 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตเพลงที่บ้าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตเพลงพื้นบ้าน

ตอนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากภาครัฐ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 9 ราย ซึ่งเป็นผู้ประกอบการผลิตเพลงพื้นบ้าน จำนวน 3 ราย และศิลปิน จำนวน 3 ราย และผู้ผลิตเครื่องดนตรี จำนวน 3 ราย

1.1 เพศ

ผู้ประกอบการและศิลปินเป็นเพศชาย ร้อยละ 100 (ตาราง 4.1)

ตาราง 4.1 เพศของผู้ประกอบการ และศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนา

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	9	100.0
หญิง	0	0.0
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการเพลงพื้นบ้านเป็นเพศชาย ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้ประกอบการทั้งหมดจากผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการและศิลปินเพลงพื้นบ้านทั้งหมดไม่มีเพศหญิง ในอดีตกาลโอกาสที่จะเล่นพิณเป็ยะเป็นการเล่นของพวกชายหนุ่ม ในยามที่ออกไปเกี่ยวสาว การเกี่ยวสาวเป็นประเพณีของ บ่าวหรือหนุ่มทางเหนือ พอดตกค่ำหลังจากเสร็จไร่นา บรรดาหนุ่ม ๆ มักไปหาสาวที่ตนกำลังหมายปองอยู่ ถ้าชายหนุ่มใดถือพิณเป็ยะ ไปเล่นแล้วจะมีภานีดีกว่าหนุ่มที่เล่นเครื่องดนตรีพื้นๆ อย่าง ปี่ ขลุ่ย หรือสะล้อ อีกอย่างเวลาเล่นพิณเป็ยะจำต้องถอดเสื้อท่อนบนออกแล้วเอากะโหลกของเป็ยะครอบไว้บริเวณหัวใจด้วย และนี่คือที่มาของคำว่า “การส่งดนตรีจากดวงใจ” ลักษณะการเล่นพิณเป็ยะต้องถอดเสื้อเล่นก็เพราะทำให้เสียงออกมากังวาน ไพเราะ ได้ดีที่สุด “เป็ยะ” ในภาษาล้านนาแปลว่าอวด หนุ่มในอดีตจึงอาจจะอวดศักดิ์ส่วนก็เป็นไปได้ ในอดีตกาลหนุ่มใดที่เล่นพิณเป็ยะได้จะคูดีกว่าหนุ่มที่เล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ เพราะมีร่างกายที่สมบูรณ์ และแข็งแรง สามารถที่จะคุ้มครองตนเอง และครอบครัวได้ คนที่เล่นพิณเป็ยะจึงได้รับการพิจารณาจากสาวๆ เป็นพิเศษ หัวพิณเป็ยะแบบต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะทำด้วยโลหะ หรืองา มีลักษณะงอนโค้ง ประดิษฐ์เป็นลวดลายสวยงาม แม้ในปัจจุบันผู้แสดงพิณเป็ยะจะสวมเสื้อในการแต่งแล้ว แต่ในลักษณะการเล่นพิณเป็ยะผู้แสดงต้องวางตัวพิณเป็ยะไว้แนบบนแผ่นอกเพราะพิณเป็ยะ มีระบบโครงสร้างของเสียงที่พิเศษ คือเสียงที่เกิดจากการ “ป็อก” จะส่งผ่านไปยังหัวเป็ยะแล้วไหลผ่านตามสายยังก้อง

เสียง ซึ่งทำจากกะลามะพร้าวผ่าครึ่งที่แนบอยู่กับแผ่นอกและสะท้อนออกมาทางช่องว่างระหว่างกะลากับหน้าอก ผู้เล่นต้องปรับขนาดช่องทำนองด้วยมือซ้ายเพียงมือเดียว เพื่อนำเสียงที่นุ่มนวลและท่วงทေးหนัก-เบาหรือโทนเสียงต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการเล่นพิณเป็ยะ จึงนิยมใช้ผู้แสดงเป็นผู้ชาย

1.2 อายุ

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมาร้อยละ 33.3 มีอายุประมาณ 41-50 ปี และ ร้อยละ 11.1 คือ 21-30 ปี และ 61 ปีขึ้นไป (ตาราง 4.2)

ตาราง 4.2 อายุของผู้ประกอบการและศิลปินเพลงพื้นบ้าน

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	0	0.0
21-30 ปี	1	11.1
31-40 ปี	0	0.0
41-50 ปี	3	33.3
51-60 ปี	4	44.4
60 ปี ขึ้นไป	1	11.1
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยข้างต้นพบว่า อายุของ ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการเพลงพื้นบ้านจะเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 51 – 60 ปี แสดงให้เห็นถึงความนิยมในการแสดงพิณเป็ยะยังอยู่ในกลุ่มศิลปินรุ่นเก่าเป็นส่วนใหญ่ จากการสัมภาษณ์นักคิดพิณเป็ยะได้เล่าถึงสภาพบ้านเมืองในยุคนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องของพิณเป็ยะนั้น พอสรุปได้ว่า วัยรุ่นสมัยก่อนมีความรัก และชื่นชมในดนตรี และเสียงเพลงเช่นเดียวกับวัยรุ่นสมัยปัจจุบัน ต่างกันที่อุปกรณ์ความบันเทิงและเครื่องดนตรีเท่านั้น บรรยากาศสมัยก่อนนั้นเมื่อหมดจากหน้าการหน้างานหรือพ้นจากฤดูทำนากันแล้ว หลังรับประทานอาหารเย็น เมื่อมีเวลาว่างส่วนมากมักจะเที่ยวหรือแ่วไปตามบ้านเพื่อน หรือไปชุมนุมกันตามแหล่งนัดพบของวัยรุ่นในหมู่บ้าน ผู้ที่รักและสนใจในการเล่นดนตรี ก็จะเสาะหาเครื่องดนตรีมาเล่นหรือฝึกกัน ครั้นมีอายุพอสมควร (ประมาณ 18 ปีขึ้นไป) ถึงวัยมีครอบครัว วัยรุ่นกลุ่มนี้เมื่อรวมกลุ่มหรือรวมหมู่กันได้ ก็พากันไปบรรเลงดนตรีแ่วตามบ้านสาวในหมู่บ้านเดียวกัน หรือต่าง หมู่บ้าน เครื่องดนตรีส่วนมาก มักจะทำกันขึ้นเอง หรืออาจเป็น

ของเก่าที่สืบทอดจากนักดนตรีรุ่นก่อน ๆ เครื่องดนตรีพื้นบ้านในยุคก่อนที่ดูมีราคาแพงกว่าเครื่องดนตรีอื่น ๆ เป็นเครื่องดนตรีที่ทั้งหายากและหาคนเล่นได้้น้อยมาก คือ พิณเป็ยะ

ส่วนคนรุ่นใหม่หรือศิลปินรุ่นใหม่ยังไม่นิยมเล่นมากนัก เนื่องจากการฝึกหัดการเล่นพิณเป็ยะต้องใช้ระยะเวลานานกว่าเครื่องดนตรีล้านนาชนิดอื่น รวมทั้งการเล่นพิณเป็ยะมีการสืบทอดกันในหมู่เครือญาติกัน

ณรงค์ สมัทธธรรม (2540 : สัมภาษณ์กล่าวว่าอุ๊ยบุญมา ไชยมะโนได้เล่าถึงการสืบทอดพิณเป็ยะจากปู่ของตน คือพ่อหนานปันแก้ว แก้วปิ่นใจ ครั้งที่อยู่บ้านปางยางคก อำเภอ ห้างฉัตร จังหวัด ลำปาง สมัยเป็นวัยรุ่น โดยปู่ได้สอนหลานทั้งสามคนคือ นายบุญมา ไชยมะโน(2465) นายจิ้น แก้วปิ่นใจ(2468) นายบุญมา แก้วปิ่นใจ(2468) ความเป็นมาก่อนปู่จะสอนพิณเป็ยะปู่ได้พูดว่า

“ดูหมูนี วัน ๆ เอาแต่คิดซิ่ง สีสะเก็ด เป่าปี่(ซอ) เป่าขลุ่ย ปู่มีงคิดพิณเป็ยะอยู่นี่ใครหัดเอาไว้กา ปู่ก็อายุนักแล้วทีนี้ห้อมึงทั้งหลายมาหัดพิณเป็ยะกับปู่ ปู่จะสอนหือ ต่อ ไปของอย่างนี้มันจะสูญหาย มึงทั้งหลายต้องสืบวิชาไว้ ฎได้บอกพ่อแม่ของมึงแล้ว คำลงกินข้าวแลง บต้องไปไหนห้อมมาบ้านปู่ก็แล้วกัน” (สัมภาษณ์บุญมา ชัยมโน)

อย่างไรก็ตาม พิณแบบนี้กำลังอยู่ในภาวะการเสื่อมสูญหายไปทุกขณะ กลายเป็นเครื่องดนตรีที่หาคนเล่นเป็นได้น้อยมากมีรายงานว่ามีการบันทึกเสียงนักคิดพิณเป็ยะ โดยชาวต่างประเทศครั้งเมื่อนักคิดพิณวัยสูงอายุได้ร่วงโรยไป เป็นต้นว่าอุ๊ยแปง โนจา นักคิดพิณเป็ยะชาวจังหวัด เชียงราย

ยังมีนักคิดพิณเป็ยะอีกท่านที่สามารถถ่ายทอดความรู้และความสามารถในการเล่นพิณเป็ยะให้กับบุตรหลานและผู้สนใจในเครื่องดนตรีประเภทนี้ คือ อุ๊ยบุญมา ไชยมะโน (77 ปี) นักคิดพิณชาวบ้านส้มป่อย ต.แม่สัน อ.ห้างฉัตร ซึ่งได้รับการยกย่องจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้เป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีพื้นบ้าน-พิณเป็ยะ) ประจำปี 2539 ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านพิณเป็ยะให้กับบุตรเขย คือ อาจารย์เกรียงศักดิ์ สันเทพ ซึ่งปัจจุบันอาจารย์เกรียงศักดิ์ ได้มีการจัดสอนการเล่นให้กับเยาวชนที่สนใจ โดยร่วมกับกลุ่มสืบสานหลายเมืองจัดสอนการเล่นพิณเป็ยะให้กับเยาวชนและผู้ทีสนใจ ณ หอศิลปวัฒนธรรม จ. ลำปางในทุก ๆ วันอาทิตย์

1.3 ระดับการศึกษา

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 11.13 มีการศึกษาระดับ ปวช./ปวส./หรือเทียบเท่า ร้อยละ 11.3 มีการศึกษาระดับ ปวส./อนุปริญญา/หรือเทียบเท่า ร้อยละ 11.3 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 33.3 มีการศึกษาระดับปริญญาโท/ปริญญาเอก (ตาราง 4.3)

ตาราง 4.3 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	0	0.0
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3	33.3
ปวช./ปวส./หรือเทียบเท่า	1	11.13
ปวส./อนุปริญญา/หรือเทียบเท่า	1	11.13
ปริญญาตรี	1	11.13
ปริญญาโท/ปริญญาเอก	3	33.3
ไม่ได้ศึกษา	0	0.0
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่าศิลปินและผู้ประกอบการเพลงพื้นบ้านส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และปริญญาโท ปริญญาเอก จำนวน ร้อยละ 33.3 ศิลปินและผู้ประกอบการเพลงพื้นบ้านมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 อาจมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากหลังจากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ศิลปินกลุ่มนี้มุ่งที่จะศึกษาและพัฒนาเทคนิคการเล่นพิณเป็ยะเพียงอย่างเดียว เนื่องจากการเล่นเครื่องดนตรีพิณเป็ยะผู้เล่นต้องมีความอดทนและทุ่มเทในการฝึกหัดการเล่นพิณเป็ยะอย่างเต็มที่ ส่วนในกรณีศิลปินเพลงพื้นบ้านที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท/เอกนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านในแขนงอื่นๆ มาก่อนภายหลังจึงมาสนใจศึกษาการเล่นพิณเป็ยะ ยกตัวอย่างเช่น อาจารย์ณรงค์ สมิตธิธรรม อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และอาจารย์ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นต้น

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

1.4 อาชีพ

ศิลปินพื้นเพลงบ้านล้านนาและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 เป็นอาชีพรับราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว รองลงมาร้อยละ 22.2 เป็นอาชีพอาจารย์ และร้อยละ 11.1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ตาราง 4.4)

ตาราง 4.4 อาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	33.3
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน/เอกชน	0	0.0
สถานศึกษาเอกชน/มหาวิทยาลัยเอกชน	0	0.0

ค้าขาย (พ่อค้า/แม่ค้า)	0	0.0
เกษตรกร (ทำสวน/ทำนา/ทำไร่)	0	0.0
รับจ้างทั่วไป	0	0.0
เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	3	33.3
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	11.1
นักเรียน/นักศึกษา	0	0.0
อาจารย์	2	22.2
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจจะสอดคล้องกับระดับการศึกษาที่ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาโท/เอก ส่วนในกรณีที่เป็นเจ้าของกิจการนั้นจะมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 อาจมีผลสืบเนื่องมาจาก หลังจากจบการศึกษาแล้ว ศิลปินผู้เล่นพิณเป็ยะได้เริ่มต้นจากการเป็นศิลปินฝึกหัดจนมีความเชี่ยวชาญและสามารถออกโชว์ตามงานต่าง ๆ ได้ และพัฒนาตนเองเป็นเจ้าของกิจการผลิตเพลงพื้นบ้าน มีห้องบันทึกเสียงเองและรับงานงานโชว์ งานแสดงเพลงพื้นบ้านในโอกาสต่างๆ อีกด้วย

1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ร้อยละ 100 มีรายได้ มากกว่า 30,000 บาท (ตาราง 4.5)

ตาราง 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000 บาท	0	0.0
5,001-10,000 บาท	5	66.6
10,001-20,000 บาท	2	22.2
20,001-30,000 บาท	1	11.1
มากกว่า 30,000 บาท	1	11.1
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการศึกษพบว่า ผู้ประกอบการและผู้ผลิตเพลงล้านนาทั้งหมดมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 30,000 บาท เนื่องจากผู้ประกอบการมีรายได้จากการผลิตเพลงที่เล่นด้วยเครื่องดนตรีพื้นบ้านและยังมีรายได้จากการรับบันทึกเสียงด้วย นอกจากนี้ศิลปินเพลงพื้นบ้าน ล้านนา และผู้ประกอบการเพลงพื้นบ้านล้านนา

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

1.6 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ร้อยละ 100 ได้รับรู้ข่าวสาร (ตาราง 4.6)

ตาราง 4.6 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน

รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ได้รับรู้	9	100.0
ไม่ได้รับรู้เลย	0	0.0
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

1.7 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจากใคร

ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการ มีการรับรู้ข่าวสารส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 จากการประกาศทางวิทยุ รองลงมาร้อยละ 22.2 จากญาติพี่น้อง และร้อยละ 11.1 จากเพื่อนร่วมงาน (ตาราง 4.7)

ตาราง 4.7 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจากใคร

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว	0	0.0
เพื่อนร่วมงาน	2	22.2
ญาติพี่น้อง	2	22.2
เพื่อนบ้าน	0	0.0
การประกาศทางวิทยุ	5	55.5
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการ มีการรับรู้ข่าวสารส่วนใหญ่จากการประกาศทางวิทยุ เนื่องจากศิลปินเพลงพื้นบ้านมีความจำเป็นต้องติดตามข่าวสารทางวิทยุ “ลุงต้องคอยฟังวิทยุเป็นประจำ เพราะว่าข่าวสารต่างของบ้านเมืองเขา มักประกาศทางวิทยุ และก็ต้องคอยฟังหมู่เพื่อนศิลปินเพลงพื้นบ้าน โดยกัน ว่าเขามีงานดีใด เขาจะได้ไปร่วมกัน โดยเขา ไปโชว์เพลงของเขา ไปแสดงอีละอ่อนยุคปัจจุบันรู้ว่าพินเปียะมีคุณค่า เขาควรอนุรักษ์ไว้” (สัมภาษณ์อาจารย์เกรียงศักดิ์ สันเทพ) เพื่อนำศิลปะการแสดงพื้นบ้านของตนไปแสดงให้กลุ่มคนท้องถิ่นที่สนใจ เพื่อที่จะได้รับทราบการแสดงศิลปะอันล้ำค่า ที่แสดงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น รองลงมาศิลปินเพลงพื้นบ้าน และผู้ประกอบการสามารถรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจากญาติพี่น้อง ร้อยละ 22.2 และร้อยละ 22.2 ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพลงพื้นบ้านจาก เพื่อนร่วมงานทั้งจากในวงการเพลงพื้นบ้าน และจากเพื่อนร่วมงานในงานประจำที่ทำ

1.8 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจากสื่อใด

ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการ ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจากสื่อส่วนใหญ่ร้อยละ 77.7 จากนิทรรศการ,งานประจำปี และรองลงมาร้อยละ 33.3 จากแผ่นพับ,ใบปลิว,โปสเตอร์ (ตาราง 4.8)

ตาราง 4.8 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านจากสื่อใด

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	0	0.0
แผ่นพับ/ใบปลิว/โปสเตอร์	2	33.3
หนังสือพิมพ์	0	0.0
นิตยสาร/วารสาร	0	0.0
เว็บไซต์เพลงพื้นบ้านทางอินเทอร์เน็ต	2	22.2
นิทรรศการ/งานประจำปี	5	55.5
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการ ได้รับข่าวสารจากนิทรรศการ/งานประจำปี เช่นงานรถไฟรดม้าลำปาง งานสรงหลวงและงานฤดูหนาว (งานกาชาดจังหวัดลำปาง) ในงานเหล่านี้ได้จัดให้มีการแสดงการละเล่นพื้นบ้านล้านนาชนิดต่างๆ และการแสดงดนตรีพื้นบ้านล้านนาด้วย ดังนั้นศิลปินพื้นบ้านจะได้รับเชิญไปแสดงในงานดังกล่าว ร้อยละ 77.7 รองลงมาศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการได้รับรู้ข่าวสารจากแผ่นพับ /ใบปลิว/โปสเตอร์ ร้อยละ 33.3 “นอกจากเขาจะฟังวิทยุแล้ว เขาต้องคอยฟังวิทยุโฆษณาต่างๆ ว่าบ้านเขาเมืองเขาจะจัดงานใหญ่งานหลวง อย่างเช่นงานถนนคนเดิน งานสรงหลวง หรืองานฤดูหนาว เมื่อใดเขาจะได้เอาเพลงของเขาไปโชว์ ไปเล่นอีลู่กลุหลาน ละอ่อน นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งผู้คนที่สนใจเพลงพื้นบ้านเหล่านี้ได้ฟังได้คอย” (สัมภาษณ์อาจารย์ณรงค์ สมิตธรรม)

1.9 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านบ่อยครั้งเท่าใด

ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ปีละ 2-3 ครั้ง รองลงมาร้อยละ 22.2 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านเดือนละ 2-3 ครั้ง และสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ตาราง 4.9)

ตาราง 4.9 ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านบ่อยครั้งเท่าใด

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปีละ 2-3 ครั้ง	3	33.3
ปีละ 4-6 ครั้ง	0	0.0
เดือนละ 1 ครั้ง	1	11.1
เดือนละ 2-3 ครั้ง	2	22.2
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	2	22.2
มากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	0	0.0
อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	1	11.1
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลจากผลการวิจัยพบว่าศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการสามารถรับรู้ข่าวสารได้ ปีละ 2-3 ครั้ง เนื่องจากส่วนใหญ่ การแสดงเพลงพื้นบ้านประเภทต่างๆ มักมีในโอกาสงานประจำปีและเทศกาลต่างๆ เช่นงานฤดูหนาว งานสรงหลวง และงานรถไฟพรม้า จังหวัดลำปาง เป็นต้น รองลงมา ศิลปินเหล่านี้ก็อาจรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านเดือนละ 2-3 ครั้งนั้น เนื่องจากศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการได้รับเชิญไปแสดงในงานบุญ งานปอยต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานบุญประเพณีของแต่ละท้องถิ่น “ปกติจะมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านปีละ 2-3 ครั้ง เป็นส่วนใหญ่” (สัมภาษณ์อาจารย์ณรงค์ สมิทธิธรรม)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตเพลง

2.1 คุณสมบัติผู้ประพันธ์เพลงที่ต้องการ

ผู้ที่ประพันธ์เพลงพื้นบ้านและศิลปินเพลงพื้นบ้าน ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.6 ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น (ล้านนา) เป็นอันดับ 1 รองลงมา ร้อยละ 55.6 ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติในการมีการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เป็นอันดับ 2 และร้อยละ 55.6 เห็นความสำคัญกับคุณสมบัติในการมีความสามารถความชำนาญในการใช้ภาษาไทยและล้านนา เป็นอันดับ 3 (ตาราง 4.10)

ตาราง 4.10 คุณสมบัติผู้ประพันธ์เพลงที่ต้องการ

รายการ	ระดับความสำคัญ	จำนวน	ร้อยละ
รักที่จะทำเพลงและรักเสียงเพลง	4	5	55.6
อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น (ล้านนา)	1	5	55.6
มีความชำนาญในการใช้ภาษาไทย และล้านนา	3	5	55.6
มีการศึกษาอย่างมีคุณภาพ	2	5	55.6
รักในดนตรีและเสียงเพลง	5	6	66.7
มีความสามารถใช้เทคโนโลยี	6	8	88.9
อื่น ๆ (โปรดระบุ)	7	8	88.9

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติที่ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการต้องการคือ นักประพันธ์เพลงจะต้องเห็นคุณค่าและมีเจตนารมณ์อันดีที่จะช่วยกันรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ คู่สังคม รongลงมา นักประพันธ์เพลงพื้นบ้านต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับคำร้องและทำนองเพลงพื้นบ้านล้านนา ลำดับความสำคัญที่ 3 คือความชำนาญในการใช้ภาษาไทย เนื่องจากการเขียนคำร้อง ผู้ประพันธ์ต้องใช้ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องหลักไวยากรณ์ และรู้หลักในการใช้สัมผัสนอกสัมผัสในอย่างถูกต้องและมีความหมายเพื่อให้เกิดความไพเราะของบทเพลง ความสำคัญลำดับที่ 4 คือ ต้องมีใจรักที่จะทำเพลงและรักเสียงเพลง เพราะหากนักประพันธ์มีใจรักที่จะทำเพลงแล้วก็จะเกิดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นที่จะผลิตผลงานเพลงออกมาอย่างประณีตและดีด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ลำดับที่ 5 ผู้ประกอบการและศิลปินเพลงพื้นบ้านให้ความสำคัญกับนักประพันธ์ที่สามารถแต่งท่วงทำนองและสามารถเล่นร่วมกับเครื่องดนตรีประเภทอื่น ได้อย่างไพเราะและกลมกลืน ลำดับที่ 6 ผู้ประกอบการและศิลปินเพลงพื้นบ้านให้ความสำคัญกับนักประพันธ์ที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการผลิตเพลงพื้นบ้านล้านนาให้ดียิ่งขึ้น “นักประพันธ์ที่ปีต้องการ ก็จะต้องสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนา มีความรู้ทางด้านเครื่องดนตรีล้านนาทุกอย่าง บ่ว่าจะเป็น สะล้อ ซอ ซึง ปี่แน ปี่จุม รวมทั้งพิณเป็ยะ เพราะเพลงเขาจะม่วนกะว่าบ่ม่วนมันก็อยู่ตรงนี้ รวมทั้งปะเดี้ยวนี้ นักแต่งเพลงจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในด้านการมิกซ์เสียง และคอมพิวเตอร์ได้โดย” (คำหว่า ชัญพร, 2548 : สัมภาษณ์)

2.2 เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบเพลง

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 100 ใช้เครื่องดนตรี ซอ, พิณเป็ยะ, สะล้อ, พิณ, ปี่ และซึง มากที่สุด รองลงมาร้อยละ 11.1 ใช้เครื่องดนตรีกลอง และ ฆ้อง (ตาราง 4.11)

ตาราง 4.11 เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบเพลง

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ซอ	9	100.0
สะล้อ	9	100.0
พิณเป็ยะ	9	100.0
กลอง	1	11.1
จิม	0	0.0
ฆ้อง	1	11.1

ปี	9	100.0
ถึง/จบ	0	0.0
ขลุ่ย	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนา และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ เลือกเครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบเพลง คือ สะล้อ ซอ ซึง และพิณเป็ยะ เนื่องจากเครื่องดนตรี ดังกล่าวเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านล้านนา เหมาะสมที่จะใช้ประกอบเพลงพื้นบ้านพื้นบ้านล้านนา เนื่องด้วยเป็นเครื่องดนตรีประเภทเดียวกัน รองลงมาได้แก่ กลองและฆ้อง อันเป็นเครื่องดนตรีกำกับจังหวะดนตรี ซึ่งขาดไม่ได้ในการละเล่นดนตรี เพื่อควบคุมจังหวะท่วงทำนองเพลงได้อย่างพร้อมเพรียงกัน ส่วนเครื่องดนตรีประเภทจิม จะเข้ และขลุ่ยนั้น ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการไม่ได้ใช้ในการประกอบเพลง เนื่องมาจากเครื่องดนตรีดังกล่าวนี้เหมาะสำหรับการเล่น เพลงพื้นบ้านล้านนา “เครื่องดนตรีที่นิยมใช้ในเพลงพื้นบ้านส่วนใหญ่จะเป็นสะล้อ ซอ ซึง กลอง ขลุ่ย ฉิ่ง ส่วนพิณเป็ยะนั้นเป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงเบา จะบ่สามารถเล่นร่วมกับเครื่องดนตรีประเภทอื่น ได้ รวมทั้งไม้ค้ที่ใจจะต้องเป็น ไม้ค้ที่คุณภาพดีมาก เพราะพิณเป็ยะจะมีเสียง harmonic ซึ่งหากเอาใช้ไม้ค้บ่ดีเพลงพิณเป็ยะก็จะบ่เพราะฟังไม่ได้ยิน” (คำห้ำ รัชชยพร, 2548 : สัมภาษณ์)

2.3 คุณสมบัติของนักดนตรีที่ต้องการ

ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.6 ต้องการคุณสมบัติของนักดนตรีที่สามารถเล่นดนตรีอย่างชำนาญได้หลายชนิด เป็นอันดับ 1 รองลงมาร้อยละ 55.6 ต้องการคุณสมบัติของนักดนตรีที่รักเสียงดนตรี เป็นอันดับ 2 และต้องการคุณสมบัติของนักดนตรีที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ เป็นอันดับ 3 (ตาราง 4.12)

ตาราง 4.12 คุณสมบัติของนักดนตรีที่ต้องการ

รายการ	ระดับความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีอย่างชำนาญเพียง 1 ชนิด	4	5	55.6
มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีอย่างชำนาญได้หลายชนิด	1	5	55.5
มีความรับผิดชอบในหน้าที่	3	5	55.5
รักในเสียงดนตรี	2	5	55.5
มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	5	6	66.7

มีการศึกษาที่ดี	6	8	88.9
อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	7	8	88.9

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่าคุณสมบัติของนักดนตรีที่ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการต้องการมากที่สุด ได้แก่ นักดนตรีที่มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีอย่างชำนาญได้หลายชนิด เนื่องจากจากจำนวนนักดนตรีเพลงพื้นบ้านล้านนาไม่มากนัก บางครั้งหากนักดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถมาร่วมวงได้ นักดนตรีที่มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีอย่างชำนาญได้หลายชนิดก็สามารถเล่นเครื่องดนตรีประเภทอื่นแทนกันได้ รองลงมา ได้แก่ นักดนตรีที่มีใจรักในเสียงดนตรี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีอย่างชำนาญเพียง 1 ชนิด มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีการศึกษาที่ดี ความสำคัญ เนื่องด้วยคุณสมบัติทั้งหมดดังกล่าว เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของนักดนตรีที่ดี นักดนตรีดีใช้จะเป็นระดับชั้นครูเท่านั้น ซึ่งการดีเขาจะเชิญเปิดไปเล่นได้ จะต้องนั่งวันเวลาดีแน่นอน รวมทั้งค่าตอบแทนสูง สมควรแก่ที่พ่อครูมาเล่นเครื่องดนตรีต่างๆ ฮือฮา เพื่อให้เพลงเขาม่วนคิดใจคนฟัง รวมทั้งในปัจจุบัน นักดนตรีรุ่นใหม่ ๆ มีความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใช้เทคโนโลยี ในการมิกซ์เสียงเขาก็สนใจที่จะเชิญเขามาเล่นฮือ เช่น คุณธวัชชัย คำทอง ชาวอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผู้ซึ่งสามารถตีกลองบูชาได้อย่างไพเราะกังวานไกล และชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดแข่งขันตีกลองบูชาของจังหวัดลำปาง ในปี 2548 รวมทั้งคุณธวัชชัย คำทอง มีความสามารถตีตีพิณเป็ยะได้เทียบเท่าชั้นครู” (คำหล้า รัชชยพร, 2548 : สัมภาษณ์)

2.4 คุณสมบัติของนักร้องที่ต้องการ

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.4 ต้องการคุณสมบัติของนักร้องที่มีเสียงไพเราะ เป็นอันดับ 1 รองลงมาร้อยละ 88.9 ต้องการคุณสมบัติที่นักร้องที่สามารถร้องเพลงล้านนา (ทำนองล้านนาได้ไพเราะ) เป็นอันดับ 2 และร้อยละ 44.4 ต้องการคุณสมบัติที่นักร้องที่สามารถร้องเพลงได้มีคุณภาพ เป็นอันดับ 3 (ตาราง 4.13)

ตาราง 4.13 คุณสมบัติของนักร้องที่ต้องการ

รายการ	ระดับความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
สามารถร้องเพลง ได้มีคุณภาพ	3	4	44.4
สามารถร้องเพลงล้านนา (ทำนอง ล้านนาได้ไพเราะ)	2	8	88.9
มีเสียงที่ไพเราะ	1	4	44.4
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4	5	55.6
รักในเสียงเพลง รักในการร้องเพลง	5	4	44.4
มีการศึกษาในสาขาการร้องเพลง	6	9	100.0
มีความสามารถในการร้องเพลงได้	8	4	44.4
ทุกแนว			
มีความสามารถในการแสดงออกเป็น อย่างดี	7	4	44.4

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิตผู้ประกอบการเพลงพื้นบ้าน ส่วนใหญ่ต้องการนักร้องที่มีเสียงที่ไพเราะมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 เนื่องจากเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดของการเป็นนักร้อง รองลงมาอันดับที่ 2 ได้แก่ นักร้องที่มีความสามารถร้องเพลงทำนองล้านนาได้ไพเราะ เนื่องจากเป็นความสามารถเฉพาะโดยตรงเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนา รองลงมาอันดับที่ 3 ได้แก่ นักร้องที่สามารถร้องเพลงได้มีคุณภาพ ในอันดับสุดท้ายที่ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาต้องการ ได้แก่ นักร้องที่มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่มีใจรักในเสียงเพลง รักในการร้องเพลง มีการศึกษาในสาขาการร้องเพลง มีความสามารถในการร้องเพลงได้ทุกเพลง และมีความสามารถในการแสดงออกเป็นอย่างดี เป็นจำนวนเท่ากัน ซึ่งคุณสมบัติที่กล่าวมาทั้งหมดดังกล่าวเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักร้องที่ดีและมีโอกาสที่จะสามารถพัฒนาการผลิตผลงานเพลงพื้นบ้านล้านนาได้อย่างมีคุณภาพ “ผมต้องการนักร้องที่มีเสียงไพเราะ โดยเฉพาะต้องฮ้องเพลงคำเมืองและใช้ภาษาคำเมืองตามท่วงทำนองล้านนา รวมทั้งมีความรับผิดชอบในการทำเพลง มีประสบการณ์และความกล้าแสดงออกได้เป็นอย่างดี อย่างคุณคำหล้า ผมนับถือเขามากเพราะเขาจะเป็นคนที่ทุ่มเท

กับการร้องเพลงคำเมืองเป็นอย่างมาก นายกองเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับนักร้องเพลงคำเมืองหน้าใหม่ที่จะเกิดขึ้นในวันหน้า” (คุณชนชัย สุขอัครตะ (คุณปิ่น), 2548 : สัมภาษณ์)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตเพลง

3.1 ค่าใช้จ่ายในการประพันธ์เพลง 1 เพลง/อัลบั้ม

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 ใช้จ่าย 5,001-มากกว่า 50,000 บาท แล้วแต่อัลบั้ม (ตาราง 3.14)

ตาราง 4.14 ค่าใช้จ่ายในการประพันธ์เพลง 1 เพลง/อัลบั้ม

ค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	0	0.0
1,001-5,000 บาท	0	0.0
5,001-10,000 บาท	3	33.3
10,001-50,000 บาท	3	33.3
มากกว่า 50,000 บาท	3	33.3
อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	0	0.0
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลการวิจัยพบว่า ศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการประพันธ์เพลง / 1 อัลบั้มอยู่ที่ 5,001- มากกว่า 50,000 บาท สืบเนื่องมาจาก (ตาราง 11) ในเรื่องของคุณสมบัติของนักประพันธ์ที่ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนา และผู้ประกอบการต้องการเป็นคุณสมบัติที่หาได้ยาก ทำให้ค่าจ้างของนักประพันธ์เพลงค่อนข้างสูง “ในการแบ่งเพลง 1 อัลบั้มนั้นจะมีค่าใช้จ่ายแตกต่างกันออกไป ที่มีคำร้องและทำนองรวมกัน ก็จะมีราคาแพงกว่าเพลงที่มีเฉพาะทำนองเพียงอย่างเดียว ปะเดี๋ยวนี้คนบิใคร้มักเพลงที่กะทำนอง มักฟังคำฮ้องโตย โดยเฉพาะเพลงดีมีความสนุกสนานอย่างของคุณวิฑูรย์ ใจพรม ดีมีความสนุกสนาน ส่วนเพลงพินเปี้ยะนั้นจะมีกลุ่มผู้บริ โภคค่อนข้างน้อย เพราะเสียงเบาและฟังยาก ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ที่ซาบซึ้งกับเพลงพื้นบ้านแต่ๆ จึงจะนิยมฟังกัน” (คุณชนชัย สุขอัครตะ (คุณปิ่น), 2548 : สัมภาษณ์)

3.2 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดสำหรับนักดนตรี/ 1 อัลบั้ม

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 ใช้จ่าย 5,001-มากกว่า 50,000 บาท ต่ออัลบั้ม (ตาราง 4.15)

ตาราง 4.15 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดสำหรับนักดนตรี/ 1 อัลบั้ม

ค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	0	0.0
1,001-5,000 บาท	0	0.0
5,001-10,000 บาท	3	33.3
10,001-50,000 บาท	3	33.3
50,001-100,000 บาท	3	33.3
อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	0	0.0
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่าศิลปินเพลงพื้นบ้านและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ การจ้างนักเล่นดนตรี 1 อัลบั้ม คือ ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท เนื่องจากการจ้าง นักดนตรี ทั้งวง ประกอบด้วยเครื่องดนตรีหลายประเภท เช่น สะล้อ , ซอ , ซึง , กลอง ซึ่งค่าจ้างนักดนตรีจะสูงหรือต่ำนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนชิ้นของเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการเล่นและโดยเฉพาะ พิณเป็ยะ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่เล่นยาก และ หาผู้เล่นได้น้อย ดังนั้นค่าจ้างนักดนตรี จึงมีราคาค่อนข้างสูง “ในก้านแปงเพลงนั้น เขาจะใช้เฉพาะชั้นครูเด้าอัน เพราะเครื่องดนตรีที่นิยมใช้ในเพลงพื้นบ้านส่วนใหญ่จะเป็นสะล้อ ซอ ซึง กลอง ขลุ่ย ฉิ่ง สวานพิณเป็ยะนั้นเป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงเบา จะไม่สามารถเล่นร่วมกับเครื่องดนตรีประเภทอื่นได้ รวมทั้งไม้ค้ที่ใจจะต้องเป็นไม้ค้ที่คุณภาพดีมาก เพราะพิณเป็ยะจะมีเสียง harmonic ซึ่งหากเขาใช้ไม้ค้บ่ดีเพลงพิณเป็ยะก็จะบ่เพราะฟังไม่ไค้ยิน” (คำหว่า รัชฎยพร, 2548 : สัมภาษณ์)

3.3 ค่าใช้จ่ายในการจ้างนักร้องประจำวงดนตรี/1 อัลบั้ม

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.4 ใช้จ่ายในการจ้างนักร้องประจำวงดนตรี ประมาณ 10,001-50,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 33.3 ใช้จ่ายในการจ้างนักร้องประจำวงดนตรี ประมาณ 5,001-10,000 บาท และร้อยละ 22.2 ใช้จ่ายในการจ้างนักร้องประจำวงดนตรี ประมาณ 50,001-100,000 บาท (ตาราง 4.16)

ตาราง 4.16 ค่าใช้จ่ายในการจ้างนักร้องประจำวงดนตรี/1 อัลบั้ม

ค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	0	0.0
1,001-5,000 บาท	0	0.0
5,001-10,000 บาท	3	33.3
10,001-50,000 บาท	4	44.4
50,001-100,000 บาท	2	22.2
อื่น ๆ (ไปรกระบุ)	0	0.0
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการและศิลปินเพลงพื้นบ้านมีค่าใช้จ่ายในการจ้าง นักร้องประจำวงดนตรีประมาณ 10,001 บาท – 50,000 บาท เนื่องจากในการร้องเพลงพื้นบ้านล้านนาจะต้องคั่นหานักร้องที่มีคุณสมบัติคือ มีเสียงที่ไพเราะ ประกอบกับ เสียงของพิณเป็ยะเป็นเสียงOvertone คือ มีเสียงสูงคั่นนั้นนักร้องจะต้องมีความสามารถในการใช้เสียงสูงเป็นอย่างมากและในการร้องเพลงต่อ 1 อัลบั้ม ในบางครั้งนักร้องจะต้องมีความสามารถในการประพันธ์เพลงเองรวมทั้งในการร้องเพลงต่อ 1 อัลบั้ม ประกอบด้วยจำนวน เพลงประมาณ 10 – 15 เพลง ส่งผลให้ค่าจ้างนักร้องเป็นไปตามผลการวิจัย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3.4 ค่าใช้จ่ายในการบันทึกเสียงแต่ละครั้ง/1 อัลบั้ม

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.6 ใช้จ่ายในการบันทึกเสียงแต่ละครั้ง/1 อัลบั้ม ประมาณ 13,001-15,000 บาท รองลงมาร้อยละ 44.4 ประมาณ 10,001-13,000 บาท (ตาราง 4.17)

ตาราง 4.17 ค่าใช้จ่ายในการบันทึกเสียงแต่ละครั้ง/1 อัลบั้ม

ค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	0	0.0
1,001-3,000 บาท	0	0.0
3,001-5,000 บาท	0	0.0
5,001-7,000 บาท	0	0.0
7,001-10,000 บาท	0	0.0
10,001-13,000 บาท	4	44.4
13,001-15,000 บาท	5	55.6
อื่น ๆ (ไปรตระบุ)	0	0.0
รวม	9	100.0

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการและศิลปินเพลงพื้นบ้านมีค่าใช้จ่ายในการบันทึกเสียงในแต่ละครั้ง ต่อ 1 อัลบั้มประมาณ 13,001 บาท – 15,000 บาท คือ หากคิดโดยเฉลี่ยในการบันทึกเสียงในแต่ละครั้งทางห้องอัด จะคิดที่ราคาเพลงละ 1,000 บาท สำหรับการบันทึกเพลงที่มีดนตรีบรรเลงเพียงอย่างเดียว หากมีการขับร้องประกอบจะคิดราคาเพลงละ 1,200 – 1,500 บาท/1 อัลบั้มเพลง อันดับรองลงมา ผู้ผลิตจะมีค่าใช้จ่ายในการบันทึกเสียงอยู่ประมาณ 10,001 บาท – 13,000 บาท /1 อัลบั้มเพลง ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลข้างต้น “ในก้านบันทึกเพลงต่อ 1 อัลบั้มนั้น เบิ้ลจะคิดที่ 1 อัลบั้มประมาณหมื่นป้าย เพราะเขาจะคิดเพลงละพัน ถ้าเป็นเพลงบรรเลงอย่างเดียว ถ้าเป็นมีคำร้องโดยจะคิดที่พันป้าย” (คำหว่า รัชฎยพร, 2548 : สัมภาษณ์)

3.5 ค่าใช้จ่ายในการผลิต เดโม เทป ซีดี วีซีดี แต่ละครั้ง/1 อัลบั้ม

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.6 ใช้จ่ายในการผลิตเดโม เทป ซีดี วีซีดี แต่ละครั้ง /1 อัลบั้ม ประมาณ 15,001- 20,000 บาท รองลงมาร้อยละ 33.3 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเดโม เทป ซีดี วีซีดี ประมาณ 13,001-15,001 บาท (ตาราง 4.17)

ตาราง 4.18 ค่าใช้จ่ายในการผลิต เดโม เทป ซีดี วีซีดี แต่ละครั้ง/1 อัลบั้ม

ค่าใช้จ่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	0	0.0
1,001-3,000 บาท	0	0.0
3,001-5,000 บาท	0	0.0
5,001-7,000 บาท	0	0.0
7,001-10,000 บาท	1	22.1
10,001-13,000 บาท	3	33.3
13,001-15,000 บาท	5	55.6
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการ และศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนามีค่าใช้จ่ายในการผลิตเดโม เทป ซีดี วีซีดี แต่ละครั้ง / 1 อัลบั้ม ประมาณ 15,001 – 20,000 บาท เนื่องจากค่าใช้จ่าย ดังกล่าว ผู้ผลิต จะได้รับ ซีดีเพลง 1,000 แผ่นจากการผลิตในแต่ละครั้ง รองลงมา ร้อยละ 33.3 มีค่าใช้จ่าย ในการผลิตเทป ซีดี วีซีดี ประมาณ 13,001 – 15,001 บาท และร้อยละ 22.1 ผู้ผลิตและศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนามีค่าใช้จ่ายในการผลิตเดโม เทป ซีดี และ วีซีดี แต่ละครั้ง /1 อัลบั้ม ประมาณ 7,001 – 10,000 บาท “ในก้านแปงเดโมเทปซีดี วีซีดี นั้น เขาจะปั๊มกันพันแผ่นคิดที่หมื่นห้าถึงสองหมื่นแล้วแต่เขาจะตกลงกับห้องอัด” (คำหว่า รัชฎยพร, 2548 : สัมภาษณ์)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3.6 การวางแผนทางการตลาด

ศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 100.0 ใช้การเปิดโชว์ตามงานต่าง ๆ ใช้เทปเพลงเปิดเองและเล่นประกอบสาธิต เล่นประกอบสาธิต (ตาราง 4.19)

ตาราง 4.19 การวางแผนทางการตลาด

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การโฆษณาโดยใช้แผ่นพับ/ใบปลิว	2	22.0
การโฆษณาโดยใช้สื่อวิทยุ	3	33.0
การโฆษณาโดยใช้สื่อโทรทัศน์	0	0.0
การโฆษณาผ่านอินเทอร์เน็ต	0	0.0
การโฆษณาโดยใช้แผ่นป้าย/คัดเอาท์/โฆษณา	1	11.00
เปิดโชว์ตามงานต่าง ๆ ใช้เทปเพลงเปิดเอง	3	33.0
เล่นประกอบสาริต		
รวม	9	100.0

ที่มา : จากการรวบรวมข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูลผลการวิจัยพบว่า ในการวางแผนทางการตลาดของศิลปินเพลงพื้นบ้านล้านนาและผู้ประกอบการส่วนใหญ่เลือกใช้การโฆษณาทางสื่อวิทยุ และเลือกการแสดงโชว์ตามงานต่างหรือใช้เทปเพลงเปิดเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 เนื่องจากการใช้สื่อวิทยุเป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้เป็นจำนวนมาก และใช้ต้นทุนที่โฆษณาที่ต่ำกว่าการโฆษณาแบบอื่น ๆ ส่วนการโฆษณาโดยการเปิดการแสดงเล่นโชว์ตามงาน และการใช้เทปเพลงเปิดเอง ทำให้ผู้บริโภคสามารถได้รับฟังเสียงของพิณเป็ยะ และเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี รวมถึงการแสดงโชว์การตีพิณเป็ยะในรูปแบบต่างๆ มีผลทำให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจพื้นฐานและความยากในการเล่นในเบื้องต้นผู้บริโภคสามารถได้รับฟังเสียงของพิณเป็ยะและเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดีรวมถึงการแสดงโชว์การตีพิณเป็ยะในรูปแบบต่าง ๆ มีผลทำให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจพื้นฐานและความยากในการเล่นพิณเป็ยะในเบื้องต้น “ในก้านตีเฮาะจะโปร โมดตัวแก่นั้น เฮาะจะต้องเสียดสะบางครั้งได้เงินฟ่อง บ่ได้เงิน ฟ่องก็ต้องไป ฮื้อเขาเห็นหน้าฮื้อเพลงเฮาตีคู้คนฟัง บางครั้งเฮาก็ไปช่วยคนที่คู้กเหนื่อเฮา และข้อสำคัญเฮาก็จะใช้สื่อวิทยุเป็นตัวช่วยโฆษณาฮื้อเพลงของเฮา ฮื้อเขาเปิดเพลงเฮาบ่อยๆ เพลงเฮาจะได้ตีคู้คนฟังฮื้อนักๆ” (เกรียงศักดิ์ สันเทพ, 2548 : สัมภาษณ์)

3.7 ข้อมูลด้านลิขสิทธิ์

จากการสัมภาษณ์ศิลปินพื้นบ้าน ทราบว่าเพลงพื้นบ้านล้านนาไม่มีการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ เนื่องจากศิลปินเพลงพื้นบ้านมีความคิดว่า งานเพลงต่าง ๆ เป็นเพลงที่สืบทอดตามภูมิปัญญาท้องถิ่น “เพลงบะเก๋า” เพลงที่มีการสืบทอดกันมา ไม่ได้แต่งขึ้นมาใหม่ไม่ควรนำมาเป็นของตน(สัมภาษณ์ : ณรงค์ สมิทธิธรรม) และ คุณคำหล้า รัชฎยพรมีแนวคิดที่ว่า “ปีจะบ่ยอมเข้าค่ายเทป

ไหนดเป็นเค็ดขาด บ่ว่าจะเป็นแกรมมี ก็ะว่าอาร์เอส เพราะปีบ่อยากเป็นเหมือนอ้ายจรัล มโนเพชร คือเมื่อเขาตายไปลูกหลานของเขาก็บ่ได้เงินค่าลิขสิทธิ์เพลง เพราะขายลิขสิทธิ์สื่อค่ายเพลงเหล่านี้ไปแล้ว แม้เพลงเฮายังอยู่เดี่ยวละอ่อนหน้าใหม่เกิดมาก็เอาเพลงเฮาไปร้อง ตัดแต่งทำนองเพลงใหม่ก็กลายเป็นเพลงของเขา บ่จ้ายเพลงของเฮา ปีบ่ได้ความร่ำรวย แต่ต้องการให้เพลงล้านนาไทยของเฮา อยู่คนคู่กับคนเมืองเต๋ๆ ตลอดไป” (คำหล้า ธัญพร, 2548 : สัมภาษณ์)

ตอนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากภาครัฐ

จากการสัมภาษณ์ศิลปินพื้นบ้านทราบว่า “ได้มีหน่วยงานใดของรัฐบาล คือ สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติประจำจังหวัดลำปาง และสภาวัฒนธรรมจังหวัดลำปางให้การสนับสนุนและช่วยเหลือด้านการผลิต และเผยแพร่ดนตรีพื้นบ้าน “พิณเป็ยะ” โดยการให้การอบรมเรื่องการทำแพ็คเกจจิ้งและการตลาดให้กับผู้ผลิตเพลงพื้นบ้านล้านนา แต่ก็ประสบกับปัญหา คือไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มใหญ่ในปัจจุบันได้ เนื่องจากกระแสวัฒนธรรมตะวันตกและญี่ปุ่น ได้เข้ามา มีอิทธิพลกับวิถีชีวิตชาวไทย จนมีผลทำให้ความเป็นไทย รักไทย นิยมไทย ถูกกลืนออกไป และข้อสำคัญเนื่องจากว่าหน่วยรัฐได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัด ยกตัวอย่างเช่น ปีปัจจุบัน 2548 ได้รับงบประมาณตลอดทั้งปีเพียง 15 ล้านบาทในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม อาทิเช่น งานรถไฟ รถม้าลำปาง งานสูงหลวง งานแห่และแข่งขันการประกวดการตีกลองบูชา และยังม้งานต่างๆ อีกมากมาย” (คุณชนชัย สุขอัดตะ (คุณปิ่น), 2548 : สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามงบประมาณดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงการให้การสนับสนุน การผลิตเพลงพิณเป็ยะ ได้ทั้งหมด ดังนั้นศิลปินพื้นบ้านหลายท่าน ได้เสียสละแรงกาย แรงใจ และทุนทรัพย์ ในการผลิตดนตรีชนิดนี้ขึ้นมา และนำไปแสดงในงานประจำปีของจังหวัดตามเทศกาลต่างๆ จึงกล่าวได้ว่า การผลิต และการเล่นดนตรีพิณเป็ยะในปัจจุบันนี้ยังคงอยู่ได้ ก็ด้วยความรัก และการรู้ถึงคุณค่าของศิลปะดนตรีของศิลปินคนนั้นๆ หากได้รับเชิญหรือได้รับจ้างไปแสดงในงานบุญ ต่างๆ อาจจะได้รับค่าตอบแทนบ้าง แต่ไม่มากตามสถานะทางเศรษฐกิจของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ